

↑ **Marta Ottlová and Jan Dehner / Marta Ottlová a Jan Dehner**
Photograph: Archive of Vít Zavadil. / Foto: Archiv Víta Zavadila.

Musicalia 18/2026/1–2
DOI: 10.37520/muscz.2026.009

Hana Ehlová

Professor Marta Ottlová, 22 February 1946 – 3 February 2026 (EN)

Marta Ottlová, a leading Czech musicologist, educator, and editor, passed away on 3 February 2026, shortly before her 80th birthday.

She was born on 22 February 1946 in Kladno to a musical family; her mother was a teacher, violinist, pianist, and singer, and her father was a university lecturer and organist at the church in Unhošť. Thanks to this, Ottlová began playing the piano at an early age. Despite her undeniable talent, at her parents' insistence she studied international trade at a secondary school of economics in Prague, but throughout her studies, she took private lessons from Anna Máchová-Heryánová, a professor at the Academy of Performing Arts in Prague. After completing her secondary education, she turned her attention to the history of music and went on to study the subject at the Faculty of Arts of Charles University in Prague from 1965 to 1970. Although her chief interest at the time lay in twentieth-century music, particularly the Second Viennese School and Expressionism, on the advice of Professor Ivan Vojtěch she decided to focus on nineteenth-century music. In 1971, she was awarded the degree of PhDr. for her thesis, *Tektonické problémy ve studijních skladbách Bedřicha Smetany* (*Structural Problems in Bedřich Smetana's Study Compositions*). That same year, she began working at the Institute of Art Theory and History (Institute of Musicology) of the Czechoslovak Academy of Sciences (until 1992). At the same time, she completed a four-semester postgraduate

programme in music theory at the Academy of Performing Arts in Prague. From 1971 to 1992, she was a member of the Czech National Committee and an editor for the international project Répertoire International de Littérature Musicale (RILM).

From 1991, she lectured at the Faculty of Arts of Charles University, and from 1992, she served as an assistant professor at the Institute of Musicology. In 2005, she completed her habilitation with the thesis *Jiné pohledy. Deset muzikologických kapitol k problematice 19. století* (*Other Perspectives: Ten Musicological Chapters on 19th-Century Issues*). She was appointed professor in 2011. Between 2005 and 2007, she also taught at New York University in Prague. In her lectures and seminars, she focused on nineteenth-century Czech and European music and its reception, the history of opera and librettos, as well as music journalism and opera dramaturgy. The core of her research interests centered on Giacomo Meyerbeer, Bedřich Smetana, and August Wilhelm Ambros.

In 1981, alongside Milan Pospíšil, Tomáš Vlček, and Roman Prahl, she co-founded the interdisciplinary symposium on nineteenth-century issues, which was established as part of the Smetana Days in Pilsen, a festival whose dramaturgy she actively contributed to for several years. As an editor, she was long involved in preparing the proceedings connected with the aforementioned symposia, and from 1994 she also edited the proceedings of the Institute of Musicology at the Faculty of Arts, Charles University, *Miscellanea musicologica*.

She collaborated long-term with the Bedřich Smetana Museum, where she co-authored the museum's permanent exhibition (1998); she also served as the scholarly guarantor for international conferences marking the anniversaries of Antonín Dvořák (1991) and Bedřich Smetana (1994 and 2004), and was a member of the international team preparing the critical edition of the works of Giacomo Meyerbeer. She authored a number of entries for musical encyclopaedias such as *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, *Hudební divadlo v českých zemích: osobnosti 19. století*, *Slovník české hudební kultury*, and the *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*. She undertook a series of study and research stays in London, Zurich, Vienna, and Bayreuth, and she participated in congresses in New Orleans, Saarbrücken, Berlin, Weimar, Dresden, Budapest, and Vienna.

She consistently based her scholarly work on a foundation of primary sources (period repertoire and production) and repeatedly reevaluated earlier interpretations of Czech music history that had become entrenched through the works of Zdeněk Nejedlý and his successors. During her many years at the Faculty of Arts of Charles University, she trained numerous students, guiding them toward independence and a critical approach to "established truths." As a teacher, she was strict yet kind; she knew how to support her students while also occasionally leaving them to find their own way. Her saying that "*Even a negative finding is a finding!*" was indelibly etched into the memory of everyone who had the opportu-

nity to meet her during their studies. She was known as a gifted speaker; although her lectures were content-heavy, they were always immensely engaging and, for a touch of levity, often interspersed with humorous stories from the lives of great musicians, humanizing them in the process. She was also famous for her love of pugs, which she kept devotedly.

Despite facing lifelong health challenges, she maintained an optimistic outlook on life and remained in contact with her colleagues and former students even after retiring from her teaching career. One of her final contributions was a presentation at the international musicological conference *Bedřich Smetana a národní uvědomění* (Bedřich Smetana and National Awareness), held in 2024 at the National Museum in Prague to mark the bicentennial of the composer's birth.

With her passing, Czech musicology has lost one of its most prominent and respected figures, who will always be remembered as an engaging, inspiring, and sophisticated personality. She profoundly shaped not only our field, but also the career paths and personal lives of many of her students—the author of this text included.

In respectful memory

Hana Ehlová

Remembered by a Former Student

↑ **Graduation** (1971) / **Promoce** (1971)
Photograph: Archive of Vít Zavadil. / Foto: Archiv Víta Zavadila.

I met Marta Ottlová in 1991, when she—along with Ivan Vojtěch and Milan Pospíšil—joined the Faculty of Arts in Prague to give lectures. As a student at the time, I was captivated by her from the very beginning. I was inspired and permanently influenced by her approach—specifically, the way she combined musical-philological and analytical precision with a profound knowledge of the cultural and historical contexts in which music exists.

Marta introduced us to a world that fascinated us. She was on friendly terms with the most interesting figures in art theory, general history, and various philological disciplines. Through her, we came to know Alexandr Stich and Vladimír Macura and that entire, wide-ranging intellectual community of which Marta was an integral part.

↑ **From a family album / Z rodinného alba**
Photograph: Archive of Vít Zavadil. / Foto: Archiv Víta Zavadila.

I was privileged to know Marta Ottlová—a wonderful scholar and teacher, a warm-hearted person with a unique sense of humour, an excellent cook, and a lover of pugs. I shall always remember her with deep gratitude.

Vladimír Zvara

Marta Ottlová and the Smetana Days

When I began studying conducting at the Academy of Performing Arts in Prague in the Rudolfinum in 1965, I would have lunch in the nearby canteen of the Faculty of Law, where students from the Musicology Department of Charles University's Faculty of Arts regularly gathered around a large table. I was introduced to them by their fellow student and my childhood friend, Milan Slavický. In this way, I became friends with a whole constellation of future distinguished musicologists, including Milan's future wife Eva Hachová, Milan Pospíšil, Jan Dehner, and others, as well as, of course, Marta Ottlová. Those were happy times, spent together in long, wide-ranging conversations about every aspect of music, in which Marta often took the lead. I admired both the depth of her knowledge and the perceptiveness of her views, which she would usually enliven with her distinctive sense of humour. My

↑ **Marta Ottlová and Milan Pospíšil in new Orleans / Marta Ottlová a Milan Pospíšil v New Orleans**
As participants in a musicological conference organised by David Beveridge. / Jako účastníci muzikologické konference pořádané Davidem Beveridgem.
Photograph: Archive of Jarmila Gabrielová. / Foto: Archiv Jarmily Gabrielové.

association with Marta and the other musicologists also had a profound influence on my own approach to music, as I later sought to wed musicology as closely as possible to performance practice.

I was mostly working outside of Prague, so I did not encounter Marta often. As an opera conductor at Pilsen's J. K. Tyl Theatre, in the late 1970s I took the initiative in establishing a regular Smetana festival, now known as the Smetana Days. The man who brought the idea to life and organised the festival was Dr Antonín Špelda, a scholar from Pilsen. A major factor in the success of the project was an original festival concept devised by my friends from the law-faculty canteen, Dr Marta Ottlová and Dr Milan Pospíšil. The central idea was to explore the age of Bedřich Smetana and the long nineteenth century in all its complexity, both in artistic performance and in an interdisciplinary scholarly symposium. From the outset, the symposium formed an integral part of this unique undertaking, attracting not only musicologists and historians, but also art historians, theatre scholars, and literary theorists. Each year, the organisers of the symposium select a particular theme, which is then reflected in the programmes of the concerts, theatrical performances, and exhibitions. Thus, the theme of the inaugural symposium in 1981 was *Historical Consciousness in Nineteenth-Century Czech Art*; in 1982, *The City in Nineteenth-Cen-*

↑ **Marta Ottlová and Milan Pospíšil in New Orleans / Marta Ottlová a Milan Pospíšil v New Orleans**
A boat tour of the Mississippi Delta. / Výlet lodí do delty řeky Missisipi.
Photograph: Archive of Jarmila Gabrielová. / Foto: Archiv Jarmily Gabrielové.

tury Czech Culture; and in 2020, *From Work to Leisure: Free Time in Nineteenth-Century Czech Culture*. Marta was involved in organising numerous symposia. The two musicologists also devised the festival programme for its first four seasons. The highlight of the inaugural festival in 1981 was a concert performance of Karel Šebor's long-forgotten opera *Templáři na Moravě* (*The Knights Templar in Moravia*), which met with extraordinary success. This year, the festival and its accompanying symposia were held for the 46th consecutive year, a compelling testament to the enduring vitality of Marta's vision.

In recent years, I visited Marta several more times in Buštěhrad when she was being interviewed by Gabriela Špalková, the author of a book on the Smetana Days. Spending time with her was always immensely enriching for me, both professionally and personally. It made me profoundly aware of how much she managed to accomplish despite her physical handicap—having spent her entire life on crutches.

Ivan Pařík

Warm and genuine friendship

Over the years our relationship deepened to warm and genuine friendship. But in the early days Prof. Ottlová was a bit of a terror. She was close friends with John Tyrrell and made it pretty clear that I had a long way to go before I came up to his level as a scholar. Looking back I remember with affection her sharp words: "You'd better have all your documents in order!" She did hold me to a high standard, and I'm grateful for that. I'll miss seeing her when I come to Prague, and I shall cherish her memory.

Michael Beckerman

Informatorium
CZ

Musicalia 18/2026/1–2
DOI: 10.37520/muscz.2026.009

Hana Ehlová

Prof. PhDr. Marta Ottlová, 22. února 1946 – 3. února 2026 (CZ)

Ve věku nedožitých osmdesáti let zemřela dne 3. února 2026 přední česká muzikoložka, pedagožka a editorka Marta Ottlová.

Narodila se 22. února 1946 v Kladně do hudební rodiny; její matka byla učitelka, houslistka, klavíristka a zpěvačka, otec přednášel na vysoké škole a hrál na varhany v unhošťském kostele. Díky tomu se Ottlová od útlého dětství věnovala hře na klavír. Navzdory nespornému talentu vystudovala na přání rodičů obor zahraniční obchod na střední ekonomické škole v Praze, po celou dobu studia však zároveň docházela na soukromé lekce klavíru k profesorce pražské HAMU Anně Máchové-Heryánové. Po maturitě se její zájem stočil k hudební historii a v letech 1965–1970 proto studovala obor Dějiny hudby na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Ačkoliv jí v té době byla nejbližší hudba 20. století, především tzv. druhá vídeňská škola a expresionismus, rozhodla se na radu profesora Ivana Vojtěcha věnovat hudbě 19. století a v roce 1971 získala na základě práce *Tektonické problémy ve studijních skladbách Bedřicha Smetany* titul PhDr. Téhož roku začala pracovat v Ústavu teorie a dějin umění (Ústav pro hudební vědu) Československé akademie věd (do 1992). Zároveň v té době absolvovala čtyřsemestrální postgraduální studium hudební teorie (HAMU). V letech 1971–1992 byla členkou české sekce a redaktorkou mezinárodního projektu Répertoire International de Littérature Musicale (RILM).

Od roku 1991 přednášela na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, od 1992 jako odborná asistentka Ústavu hudební vědy. V roce 2005 se habilitovala prací *Jiné pohledy. Deset muzikologických kapitol k problematice 19. století*. Profesuru získala v roce 2011. Mezi lety 2005–2007 rovněž působila na New York University in Prague. Ve svých přednáškách a seminářích se věnovala české a evropské hudbě 19. století a její recepci, dějinám opery a libreta, ale také hudební publicistice či operní dramaturgii. Ve středu jejího badatelského zájmu stáli Giacomo Meyerbeer, Bedřich Smetana a August Wilhelm Ambros.

V roce 1981 stála spolu s Milanem Pospíšilem, Tomášem Vlčkem a Romanem Prahlem u zrodu mezioborového sympozia k problematice 19. století, které vzniklo jako součást plzeňského hudebního festivalu Smetanovské dny, na jehož dramaturgii se několik let aktivně podílela. Jako editorka pak dlouhodobě připravovala sborníky navázané na výše zmíněná sympozia a od roku 1994 redigovala rovněž sborník Ústavu hudební vědy FF UK *Miscellanea musicologica*.

Dlouhodobě spolupracovala s Muzeem Bedřicha Smetany, kde je spoluautorkou stálé expozice muzea (1998), byla vědeckou garantkou mezinárodních konferencí k výročím Antonína Dvořáka (1991) a Bedřicha Smetany (1994 a 2004) a členkou mezinárodního týmu připravujícího edici díla Giacoma Meyerbeera. Vypracovala několik vybraných hesel pro hudební slovníky *The Grove Dictionary of Music and Musicians*, *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, *Hudební divadlo v českých zemích: osobnosti 19. století*, *Slovník české hudební kultury* či *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950*. Absolvovala řadu studijních a badatelských pobytů v Londýně, Curychu, Vídni a Bayreuthu a účastnila se kongresů v New Orleans, Saarbrückenu, Berlíně, Výmaru, Drážďanech, Budapešti i ve Vídni.

Ve své vědecké práci se důsledně opírala o pramennou základnu (dobový repertoár a produkce) a opakovaně přehodnocovala starší výklady českých hudebních dějin, které ustálila díla Zdeňka Nejedlého a jeho pokračovatelů. Své studenty, jichž během svého dlouholetého působení na FF UK vychovala celou řadu, vedla k samostatnosti a ke kritickému nazírání na „zavedené pravdy". Jako pedagožka byla přísná, ale laskavá, uměla své žáky podpořit a občas také nechat tápat – její věta „*I negativní zjištění je zjištění!*" se nesmazatelně vryla do paměti všem, kteří měli možnost se s ní během studia setkat. Byla známá svým darem mluveného slova, díky němuž byly její přednášky sice obsahově náročné, ale vždy nesmírně poutavé a pro odlehčení často proložené humornými příhodami ze života hudebních velikánů, jež tímto způsobem polidšťovala. Pověstná byla svou zálibou v mopsech, které s láskou chovala.

I přes prakticky celoživotní zdravotní obtíže si uchovávala optimistický pohled na svět a i po ukončení své pedagogické dráhy zůstávala v kontaktu se svými kolegy a bývalými studenty. Jedním z jejích posledních počinů bylo vystoupení na mezinárodní muzikologické konferenci *Bedřich Smetana a národní uvědomění*

pořádané v roce 2024 v Národním muzeu v Praze u příležitosti skladatelova 200. výročí narození.

Jejím odchodem ztrácí česká muzikologie jednu ze svých nejvýraznějších a nejrespektovanějších postav, kterou si budeme navždy pamatovat jako zajímavou, inspirativní a kultivovanou osobnost, která výrazně formovala nejen náš obor, ale u mnoha svých studentů – autorku tohoto textu nevyjímaje – i jejich profesní směřování a osobní životy.

Čest její památce.

Hana Ehlová

↑ **Symposium participants at the Smetana Festival / Účastníci sympozia na Smetanově festivalu**
Foreground, from left: Vít Zavadil, Marta Ottlová, Vlasta Bokůvková (wearing glasses), Miloslav Bělohlávek, Marie Klimešová, Hana Dobrá, and Jiří Rak. / Zleva v popředí: Vít Zavadil, Marta Ottlová, Vlasta Bokůvková (v brýlích), Miloslav Bělohlávek, Marie Klimešová, Hana Dobrá, Jiří Rak.
Photograph: Archive of Gabriela Špalková. / Foto: Archiv Gabriely Špalkové.

Žiakom Marty Ottlovej

Pani Martu Ottlovú som spoznal v roku 1991, keď prišla – spolu s Ivanom Vojtěchom a Milanom Pospíšilom – prednášať na pražskú Filozofickú fakultu. Mňa ako vtedajšieho študenta od začiatku veľmi zaujala. Jej prístup, spôsob, akým prepájala hudobno-filologickú a analytickú akríbiu s hlbokou znalosťou kultúrno-historických súvislostí, do ktorých hudba vstupuje, ma inšpiroval a natrvalo ovplyvnil.

↑ **The international musicological conference** *Bedřich Smetana and National Awareness* / **Mezinárodní muzikologická konference** *Bedřich Smetana a národní uvědomění*
Marking the bicentennial of Bedřich Smetana's birth, Prague, National Museum, 23–24 September 2024. / U příležitosti 200. výročí narození Bedřicha Smetany, Praha, Národní muzeum, 23. 9.–24. 9. 2024.

Pani Marta nás uvádzala do sveta, ktorý nás fascinoval. Najzaujímavejšie osobnosti z oblastí umenovied, všeobecnej histórie a rôznych filologických smerov boli jej priatelia. Jej prostredníctvom sme spoznávali hviezdy ako Alexandr Stich či Vladimír Macura a celú tú široko rozvetvenú intelektuálnu komunitu, ktorej bola pani Marta pevnou súčasťou.

Mal som šťastie, že som spoznal Martu Ottlovú, skvelú vedkyňu a učiteľku, človeka so širokým srdcom a jedinečným zmyslom pre humor, výbornú kuchárku a milovníčku mopslíkov. Uchovám si ju navždy vo vďačnej pamäti.

Vladimír Zvara

Marta Ottlová a Smetanovské dny

Když jsem v roce 1965 začal studovat dirigování na HAMU v Rudolfinu, chodil jsem na obědy do blízké menzy Právnické fakulty, kde u velkého stolu pravidelně hodovali posluchači z nedaleké katedry hudební vědy FF UK. Mezi ně mě přivedl jejich kolega a můj kamarád z dětství Milan Slavický. Spřátelil jsem se tak s celou plejádou budoucích vynikajících muzikologů – s Milanovou příští ženou

Evou Hachovou, Milanem Pospíšilem, Janem Dehnerem a dalšími, a samozřejmě také s Martou Ottlovou. Byly to radostné společné chvíle, kdy jsme komplexně probírali celou hudební tematiku v sáhodlouhých rozhovorech, v nichž Marta měla často hlavní slovo, a já obdivoval jak hloubku jejích vědomostí, tak i trefnost jejích názorů, které zpravidla opepřila osobitým humorem. Tento kontakt s Martou a dalšími hudebními vědci měl zcela zásadní vliv i na můj osobní přístup k hudbě, když jsem se později snažil o co nejužší spojení hudební vědy s interpretační praxí.

↑ **Marta Ottlová and Milan Pospíšil in new Orleans / Marta Ottlová a Milan Pospíšil v New Orleans**
As participants in a musicological conference organised by David Beveridge. / Jako účastníci muzikologické konference pořádané Davidem Beveridgem. Photograph: Archive of Jarmila Gabrielová. / Foto: Archiv Jarmily Gabrielové.

Působil jsem převážně mimo Prahu, takže jsem se nesetkával s Martou často. Jako dirigent opery Divadla J. K. Tyla jsem koncem 70. let inicioval v Plzni vznik pravidelného Smetanovského festivalu, dnešních Smetanovských dnů. Organizátorem, který uvedl tuto myšlenku v život, byl plzeňský vědec dr. Antonín Špelda. Pro dosažení cíle nám byl výraznou oporou návrh originální festivalové koncepce, jehož autory byli dr. Marta Ottlová a dr. Milan Pospíšil, moji přátelé z právnické jídelny. Základní myšlenkou byla doba Bedřicha Smetany a dlouhé 19. století v celé komplexnosti, jak v uměleckých produkcích, tak i v mezioborovém vědeckém sympoziu, které se stalo od prvního ročníku nedílnou součástí této unikátní akce a jehož se účastní vedle hudebních vědců a obecných historiků rovněž historikové umění i divadelní a literární teoretikové. Organizátoři sympozia určují každoročně k projednání různá specifická témata, jež se promítají do programu koncertů, divadel a námětů výstav, např. poprvé v roce 1981 to bylo *Historické vědomí v českém umění 19. století*, roku 1982 *Město v české kultuře 19. století*, v roce 2020 *Od práce k zábavě: Volný čas v české kultuře 19. století*. Marta se podílela na organizaci celé řady sympozií. Oba muzikologové navrhli také festivalovou dramaturgii prvních čtyř ročníků – „zlatým hřebem" úvodního ročníku (1981) bylo koncertní provedení zapomenuté opery Smetanova současníka Karla Šebora *Templáři na Moravě*, které mělo mimořádný úspěch. Letos se festival se sympozii konal nepřetržitě už po čtyřicáté šesté – přesvědčivý doklad životnosti Martiných idejí.

V posledních letech jsem Martu ještě několikrát navštívil v Buštěhradě, když poskytovala interview Gabriele Špalkové, autorce knihy o Smetanovských dnech. Setkání s ní byla pro mne vždy nesmírným obohacením nejen profesionálním, ale i lidským, protože jsem si uvědomoval, co vše dokázala vytvořit navzdory svému handicapu – celému životu o holích.

Ivan Pařík

Vřelé a upřímné přátelství

Během let se náš vztah prohloubil ve vřelé a upřímné přátelství. Zpočátku však byla prof. Ottlová tak trochu postrach. Byla blízkou přítelkyní Johna Tyrrella a dávala mi docela jasně najevo, že mě čeká ještě dlouhá cesta, než se mu jako badatel vyrovnám. Dnes s láskou vzpomínám na její ostrá slova: „Hlavně ať máte všechny papíry v pořádku!“ Kladla na mě vysoké nároky a jsem jí za to vděčný. Při návštěvách Prahy mi bude chybět a vždy na ni budu rád vzpomínat.

Michael Beckerman

↑ **Marta Ottlová**
Photograph: Archive of Vít Zavadil. / Foto: Archiv Víta Zavadila.